

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	3	3	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Semester

1046

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper—Financial Administration with Special Reference to India

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note : Attempt **five** questions in all. Question No. **1** is compulsory. Attempt the rest of the **four** questions, selecting **one** question from each Unit. Each question carries 18 marks.

1. Compulsory : Attempt any **nine (9)**. Each question will carry 2 marks :

- (i) What is Rule of Lapse ?
- (ii) What is Zero-based Budget ?
- (iii) Define Financial Administration.
- (iv) In which year was audit separated from accounts in India ?
- (v) What is policy cut motion ?
- (vi) What is Contingency Fund of India ?
- (vii) What is Money Bill ?

(viii) Who appoints the Finance Commission ?

(ix) What does Article 148 stand for ?

(x) Define Public Debt.

(xi) Give two merits of VAT.

(xii) Give two types of Audit.

UNIT-I

2. Define Budget. Discuss its principles.

3. How is the Budget enacted/passed in India ?

UNIT-II

4. Discuss the financial relations between the Centre and State.

5. Discuss the composition and functions of Union Finance Commission.

UNIT-III

6. Discuss the appointment, functions and role of Comptroller and Auditor General of India.

7. Write notes on any two :

(a) Deficit Financing

(b) Fiscal Deficit

(c) Public Expenditure.

UNIT-IV

8. How does the legislature exercise control over the financial administration ?
9. Discuss the composition, function and utility of Public Estimates Committee.

(हिन्दी माध्यम)

नोट : Attempt **five** questions in all. Question No. **1** is compulsory. Attempt the rest of the **four** questions, selecting **one** question from each Unit. Each question carries 18 marks.

1. अनिवार्य प्रश्न : कोई नौ भाग करो। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं :

- (i) भूल का नियम क्या है ?
- (ii) शून्य-आधारित बजट क्या है ?
- (iii) वित्तीय प्रशासन को परिभाषित करो।
- (iv) भारत में लेखा-परीक्षण को लेखा से अलग कब किया गया था ?
- (v) पॉलिसी कट प्रस्ताव क्या है ?
- (vi) भारत की आकस्मिक निधि क्या है ?
- (vii) धन विधेयक क्या है ?
- (viii) वित्त आयोग की नियुक्ति कौन करता है ?

(ix) अनुच्छेद 148 का क्या अर्थ है ?

(x) लोक ऋण को परिभाषित करो।

(xi) VAT के दो गुण बताओ।

(xii) लेखा-परीक्षण के दो प्रकारों का उल्लेख करो।

यूनिट-I

2. बजट को परिभाषित करो। इसके सिद्धान्तों पर चर्चा करो।

3. भारत में बजट कैसे अधिनियमित/पारित किया जाता है ?

यूनिट-II

4. केंद्र और राज्य के दरमियान वित्तीय संबंधों पर चर्चा करो।

5. संघ वित्त आयोग की रचना और कार्यो पर चर्चा करो।

यूनिट-III

6. भारत के कम्प्ट्रोलर और ऑडिटर जनरल की नियुक्ति, कार्यो और भूमिका पर चर्चा करो।

7. किन्हीं दो पर नोट लिखो :

(क) घाटे का वित्तकरण

(ख) राजकोषीय घाटा

(ग) लोग खर्च।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੈਸੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ?
9. ਲੋਕ ਅਨੁਮਾਨ ਸਮਿਤਿ ਕੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਯੋਂ ਔਰ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

Note : Attempt **five** questions in all. Question No. **1** is compulsory. Attempt the rest of the **four** questions, selecting **one** question from each Unit. Each question carries 18 marks.

1. **ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :** ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ :
- (i) ਭੁੱਲ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ii) ਜ਼ੀਰੋ-ਆਧਾਰਿਤ ਬਜਟ ਕੀ ਹੈ ?
 - (iii) ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (iv) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਡਿਟ ਨੂੰ ਲੇਖੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?
 - (v) ਪਾਲਸੀ ਕੱਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀ ਹੈ ?
 - (vi) ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਕਸਮਿਕ ਨਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ?
 - (vii) ਧਨ ਬਿਲ ਕੀ ਹੈ ?
 - (viii) ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
 - (ix) ਅਨੁਛੇਦ 148 ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(x) ਲੋਕ ਰਿਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(xi) VAT ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।

(xii) ਆਡਿਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਬਜਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਕਿਵੇਂ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ/ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਸੰਘ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਕਿਸੇ ਦੋ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (ੳ) ਘਾਟੇ ਦਾ ਵਿੱਤਕਰਨ
 - (ਅ) ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਘਾਟਾ
 - (ੲ) ਲੋਕ ਖਰਚ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਪਰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
9. ਲੋਕ ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।